

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde kadınların iş gücüne katılım oranı yalnızca %32,5 olup, erkeklerin katılım oranının yarısından azdır. Geniş tanımlı kadın işsizliği %37'ye ulaşmış, 3,5 milyondan fazla kadın kayıt dışı ve güvencesiz çalıştırılmaktadır. Bakım sorumlulukları nedeniyle milyonlarca kadın iş hayatına katılamamakta, sendikalaşma oranları ise %6,8 gibi düşük seviyelerde kalmaktadır. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme ve 6284 sayılı Kanun'un etkin uygulanmaması, kadınların iş yerinde ve toplumsal hayatta karşılaştıkları ayrımcılık ve şiddet risklerini artırmaktadır. Bu nedenle, kadın emeğinin güvencesizliği, kayıt dışı istihdam, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadın işsizliği gibi yapısal sorunların kapsamlı bir şekilde araştırılması ve gerekli sosyal ve hukuki düzenlemelerin hayata geçirilmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartın

Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Toplumsal cinsiyet eşitliği, sadece bir insan hakkı değil, aynı zamanda ekonomik kalkınmayı sağlayan bir faktördür. Ülkede kadınların iş gücüne katılım oranları, erkeklere kıyasla oldukça düşüktür. 2024 yılı itibarıyla kadın istihdam oranı %32,5 seviyesinde kalırken, erkek istihdam oranı %66,7'dir. Bu durum, kadınların iş gücü piyasasında marjinalleştiğini ve ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarının önünde büyük engeller bulunduğunu göstermektedir. Türkiye'de istihdamda toplumsal cinsiyet açığı %34,6 ile OECD ve AB ülkeleri ortalamasının çok üzerinde olup, bu durum kadınların ekonomik yaşama tam anlamıyla dahil olamadığını ortaya koymaktadır.

Kadın istihdamını artırmaya yönelik politikalar geliştirilmediği sürece, kadınlar ekonomik hayatta daha fazla dışlanma riskiyle karşı karşıya kalacaktır. 6284 sayılı Kanun'un etkin uygulanması, kadınların sadece aile içinde değil, çalışma hayatında da güvenli bir şekilde yer almasını sağlayacaktır. Kadınların ekonomik bağımsızlıklarını elde etmeleri, şiddete karşı daha güçlü bir koruma mekanizması oluştururken, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı, bu koruma mekanizmasını zayıflatmış ve kadınları hem ev içinde hem de iş yerinde daha güvencesiz ve bağımlı hale getirmiştir.

Ülkede kadın işsizliği, erkeklere kıyasla daha yüksek seviyelerde seyretmektedir. 2024 itibarıyla dar tanımlı kadın işsizlik oranı %11,8, geniş tanımlı işsizlik oranı ise %37,3'tür. Bu durum, yaklaşık 6 milyon kadının işsiz olduğunu göstermektedir. Türkiye'de kadın işsizliği oranı Avrupa Birliği (AB) ülkelerinin neredeyse iki katıdır. AB ortalaması %6,1 iken, Türkiye'de bu oran %11,7'ye ulaşmıştır. Kadın istihdamındaki bu yüksek işsizlik oranları, kadınların ekonomik bağımsızlığını kazanmasını engellemekte ve sosyal güvenceden yoksun bırakmaktadır.

Bunun yanı sıra, kayıt dışı istihdam da kadın emeğini güvencesiz hale getirmektedir. Ülkede istihdam edilen kadınların %32,4'ü sigortasız çalışmakta olup, bu oran yaklaşık 3 milyon 521 bin kadının sosyal güvenlik haklarından mahrum bırakıldığını göstermektedir. Kayıt dışı çalıştırılan kadınlar, düşük ücret, uzun çalışma saatleri ve iş güvencesizliği gibi birçok olumsuzlukla karşı karşıya kalmaktadır. Özellikle ev işçileri, tarım işçileri ve esnek çalışma modellerinde çalışan kadınlar, en fazla güvencesizliğe maruz kalan kesimler arasındadır.

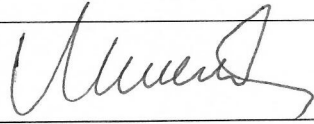
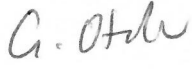
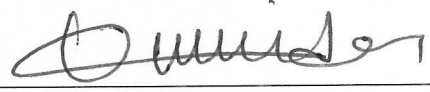
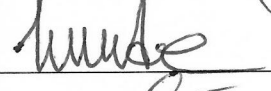
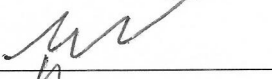
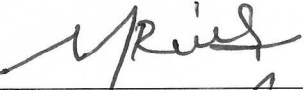
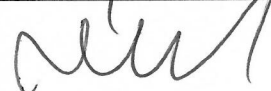
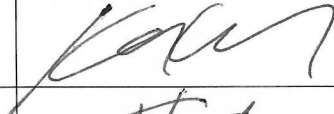
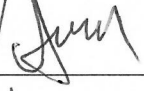
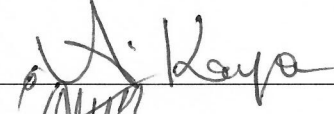
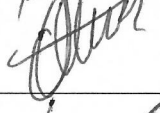
Kadınların iş gücüne katılımı önündeki en büyük engellerden biri, toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle kadınlara yüklenen bakım ve ev işleri sorumluluğudur. 2024 yılı itibarıyla 6 milyon 657 bin kadın, ev işleri nedeniyle iş gücüne katılamadığını belirtirken, aynı gerekçeyle iş gücüne katılamayan erkek sayısı sadece 6'dır. Benzer şekilde, ailevi ve kişisel nedenlerle çalışma hayatına dahil olamayan kadın sayısı 3 milyon 442 bin iken, aynı gerekçeyle iş gücüne katılamayan erkek sayısı yalnızca 466 bindir.

Kadınların iş gücüne katılımını artırmak için devletin kamusal hizmetleri güçlendirmesi gerekmektedir. Örneğin, kreş, yaşlı ve hasta bakım hizmetleri kamusal bir hizmet olarak sunulmalı ve bakım yükü yalnızca kadınların sorumluluğunda olmaktan çıkarılmalıdır. Aksi takdirde, kadınların ekonomik yaşama tam katılımı mümkün olmayacaktır.

Kadın işçilerin sendikalaşma oranı oldukça düşüktür. 2024 yılı itibarıyla kadınların sendikalaşma oranı kayıt dışı istihdam da hesaba katıldığında bu oran %6,8'e kadar düşmektedir. Kadınların sendikal hareketlere katılımının düşük olması, iş yerinde haklarının savunulmasını zorlaştırmakta ve toplu pazarlık süreçlerine dahil olmalarını engellemektedir.

Kadın işçilerin sendikal örgütlenmelerinin en fazla olduğu sektörler belediyeler, banka-finans ve sigorta, sağlık ve sosyal hizmetler sektörleridir. Buna karşılık, inşaat, ağaç ve kâğıt, gemi yapımı ve deniz taşımacılığı gibi sektörlerde kadın sendikalaşma oranları oldukça düşüktür. Sendikaların toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarını benimsemesi ve kadın işçilerin sendikal hareketlerde daha fazla yer almasını sağlaması, iş yerinde cinsiyet temelli ayrımcılıkla mücadelede kritik bir adımdır.

Bu nedenle, kadın emeğinin güvencesizliği, kayıt dışı istihdam, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadın işsizliği gibi yapısal sorunların kapsamlı bir şekilde araştırılması ve gerekli sosyal ve hukuki düzenlemelerin hayata geçirilmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4	NEJLA DEMİR	AĞRI	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15			
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	